

І.Ф. Ощипок

РЕЛІГІЙНІ МЕГАПОДІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ СВЯТОГО ПРЕСТОЛУ: ВСЕСВІТНІ ДНІ МОЛОДІ ТА ЮВІЛЕЙНІ РОКИ

У статті досліджено трансформацію інструментарію публічної дипломатії Святого Престолу через аналіз Всесвітніх днів молоді (ВДМ) та Ювілейних років як ключових релігійних мегаподій. Розглянуто еволюцію цих заходів із літургійних практик у дієві майданчики глобальної політики в умовах поліцентризму міжнародних відносин. Висвітлено модель, що дає змогу Ватикану діяти як автономному актору, який формує прямі канали комунікації з міжнародною аудиторією поза межами традиційних міждержавних форматів. Особливу увагу зосереджено на концептуалізації здатності Святого Престолу генерувати структурну силу, що виходить за межі традиційної «м'якої сили». Аргументовано, що мобілізація паломників забезпечує ефект конверсії — трансформацію символічного релігійного капіталу у важелі політичного впливу. Реалізація цих масштабних заходів сприяє формуванню позитивного іміджу Святого Престолу, трансляції універсальних цінностей та зміцненню міжкультурного діалогу. Проаналізовано стратегію географічної ротації ватиканських заходів у бік Глобального Півдня як інструмент розширення мереж впливу та формування лояльних еліт. Вектори цієї експансії демонструють зміщення фокусу Ватикану на позаєвропейські арени. Обґрунтовано, що ВДМ виступають стратегічним механізмом зовнішньої політики Ватикану, спрямованим на формування ціннісного діалогу та зміцнення авторитету Католицької церкви у молодіжному середовищі. Через ці взаємопов'язані форми публічної дипломатії Святий Престол успішно формує глобальний порядок денний та залишається впливовим геополітичним гравцем.

Ключові слова: Ватикан, Святий Престол, публічна дипломатія, м'яка сила, структурна сила, транснаціональний актор, Всесвітні дні молоді, Ювілейні роки, Глобальний Південь, глобальний порядок денний.

Постановка проблеми зумовлена трансформацією сучасної системи міжнародних відносин, де поряд із класичною дипломатією держав зростає вага м'якої сили транснаціональних релігійних акторів. У цьому контексті діяльність Святого Престолу є унікальним феноменом, оскільки поєднує багатовікові дипломатичні традиції з новітніми комунікаційними технологіями. Ключовими інструментами цієї стратегії стають глобальні масові заходи. Хоча арсенал Ватикану включає різноманітні формати (Всесвітні зустрічі сімей, Міжнародні єхаристійні конгреси), саме Ювілейні роки та Всесвітні дні молоді (ВДМ) виступають найбільш репрезентативними релігійними мегаподіями. Ці події вже вийшли за межі суто літургійних практик і перетворилися на масштабні платформи публічної дипломатії, що здатні мобілізувати мільйони людей у різних куточках світу. В умовах глобальної нестабільності та цифровізації суспільства виникає нагальна потреба з'ясувати, яку реальну роль відіграють ці формати у просуванні зовнішньополітичних інтересів Ватикану та формуванні його міжнародного авторитету.

Мета статті є виявлення інституційної природи та механізмів ефективності Ювілейних років та Всесвітніх днів молоді як інструментів публічної дипломатії Святого Престолу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методологічний базис публічної дипломатії та м'якої сили заклали Дж. Най, Н. Калл та Я. Меліссен, а в

українському дискурсі розвинули К. Балабанов, М. Трофименко і Т. Лютий. Публічний вимір діяльності Святого Престолу аналізують О. Костюк, А. Бабинський, П. Сміцюк, І. Данилюк, М. Отрош. Глобальний контекст деприватизації релігії та роль Ватикану як транснаціонального суб'єкта у світовій політиці системно обґрунтували Х. Казанова, В. Єленський, М. Барбатто, Й. Трой, Дж. Хейнс та Т. Бірнс. Застосування Ватиканом стратегій м'якої сили висвітлюють Й. Кульська, Ф. Арсено, А. Півко. Безпосередній інструментарій релігійних мегаподій (ВДМ) крізь призму інституційної еволюції, маркетингу та глобалізації досліджують Дж. Скіолдлі, А. Недзведзь, С. Коулман, Й. Бік, А. Стасяк та М. Петрушкевич. Водночас критичний аналіз ризиків «фестивалізації» релігії та трансформації духовного досвіду на поверхневий туризм представлений у працях Р. ван дер Біка, Р. Римаржа та С. Булліванта.

Невирішені частини проблеми. Попри ґрунтовний аналіз комунікаційних та соціологічних аспектів, у науковій літературі домінує розгляд ВДМ та Ювілейних років як суто пасторальних практик. Поза увагою дослідників залишається функціонування цих подій як комплексних інструментів публічної дипломатії, здатних генерувати структурну силу. Недостатньо вивченим є механізм конвертації церковно-релігійного ритуалу та масової мобілізації у реальний політичний капітал, що забезпечує Святому Престолу статус автономного глобального актора.

Виклад основного матеріалу. У сучасній системі міжнародних відносин публічна дипломатія визначається як стратегічна взаємодія актора з іноземними аудиторіями, спрямована на формування довготривалої довіри та накопичення репутаційного капіталу (Cull, 2019, р. 2). На відміну від класичних міждержавних контактів, вона постає як багатовимірна діяльність, що базується на концепції м'якої сили — здатності впливати через привабливість ідей та цінностей, а не через механізми примусу (Nye, 2004). Важливим структурним елементом цієї системи є культурна дипломатія, яка шляхом обміну смислами та символами створює фундамент для довгострокового стратегічного впливу (Cumings, 2003, р. 1).

Вітчизняні науковці К. Балабанов та М. Трофименко визначають публічну дипломатію як інструмент «розбудови позитивного міжнародного іміджу та забезпечення довготривалого впливу» (Балабанов, Трофименко, 2017, с. 990), що корелює з її розумінням як стратегічної комунікації. Для Святого Престолу саме культура є основним каналом проєкції авторитету, а специфіка впливу полягає у його виразній ціннісній природі.

Святий Престол функціонує як актор *sui generis*, органічно поєднуючи класичні дипломатичні інструменти з моральним арбітражем. Його зовнішня діяльність має гібридний характер, де традиційні релігійні практики інтегруються в сучасні комунікаційні технології (Трой, 2019). Не володіючи ресурсами жорсткої сили, Ватикан використовує статус транснаціонального морального актора для формування мереж солідарності (Трой, 2019). Розглядаючи роль цієї інституції, М. Барбатто пропонує вийти за межі державно-центричного підходу, визначаючи Святий Престол як транснаціональний вузол. Дослідник стверджує, що цей актор історично забезпечив умови, за яких «транснаціональне врядування з самого початку стало частиною дипломатії» (Barbato, 2017, р. 4).

Логічним продовженням цієї стратегії є Ювілейні роки та Всесвітні дні молоді (ВДМ), які виступають ключовими формами присутності Святого Престолу у міжнародному публічному просторі, де релігійний ритуал перетворюється на інструмент формування політичного та соціального капіталу. Ці події виходять за межі внутрішньоцерковної комунікації, створюючи прямі канали взаємодії з глобальними аудиторіями та трансформуючи духовний досвід у складовий елемент публічної дипломатії. Варто зазначити, що ініційовані Іваном Павлом II у 1980-х роках, ВДМ стали стратегічною відповіддю Церкви на виклики глобалізації. Їхня мета виходила далеко за межі внутрішньої мобілізації: йшлося про конструювання транснаціональної аудиторії,

здатної сприймати універсальні цінності поза локальними національними контекстами. Аналізуючи витoki ВДМ, Дж. Скіолдлі вказує на адаптацію Ватиканом досвіду комуністичних молодіжних фестивалів для потреб глобальної євангелізації часів Холодної війни (Skjoldli, 2021, p. 121). У цій стратегії постать Івана Павла II відігравала роль центрального вузла, чий харизматичний авторитет інтегрував розрізнені локальні спільноти у єдину транснаціональну мережу (Skjoldli, 2021, p. 107).

Історично ВДМ пов'язані з традицією святкування ювілейних подій, започаткованою ще 1300 року папою Боніфацієм VIII. У сучасну епоху цей формат еволюціонував із суто сакральної практики в інструмент символічної легітимації Святого Престолу як глобального морального авторитету. Ключовим етапом трансформації стало усвідомлення Ватиканом потенціалу молоді як окремого глобального суб'єкта. Під час ювілейних урочистостей 1980-х років було апробовано інноваційний формат масових зібрань, що синтезував традиційне паломництво, колективну молитву, масштабні культурні акції та пряму публічну комунікацію понтифіка з молоддю. Організаційним фундаментом нової традиції стала зустріч у Римі (1984), яка інституціоналізувала ВДМ як регулярну глобальну подію. Популярність формату пояснюється зміною природи релігійності. Як зазначають Й. Бік та А. Стасяк, у сучасну епоху спостерігається перехід до так званої «подієвої віри», де релігійний зміст інтегрується у формат масового фестивалю, забезпечуючи високий рівень емоційного залучення та відчуття причетності до глобальної спільноти (Bik and Stasiak, 2020, pp. 1–2, 14). Замість пасивного сприйняття догм, молодь шукає живого досвіду, запит на який задовольняють ВДМ.

Ефективність такого формату пояснюється природою подієвої комунікації: на відміну від вербальних текстів, які можуть піддаватися сумніву, подія сприймається людиною як безпосередня дійсність, що значно підвищує рівень довіри до отриманого повідомлення (Петрушкевич, 2018, с. 211). Таким чином, захід перетворюється на потужний інструмент публічної дипломатії Святого Престолу, що діє через механізми м'якої сили залучення.

З плином часу ВДМ трансформувалися у гібридну дипломатичну форму, що поєднує елементи паломництва, фестивалю та політичного форуму. Така багатошаровість дозволила Святому Престолу використовувати ці заходи як високоефективний інструмент формування позитивного іміджу та демонстрації здатності об'єднувати молодь у глобальному масштабі. Пояснюючи успіх таких заходів, Дж. Скіолдлі зауважує, що подібна масовість (фіксована показниками відвідуваності та медійним охопленням) дозволяє Церкві демонструвати свою присутність і відновлювати моральний та політичний вплив ієрархії у публічному просторі (Skjoldli, 2021, p. 31). Розвиваючи цю тезу, А. Недзведзь класифікує ВДМ як мегаподію, що використовується як ефективна стратегія брендингу, де релігійний потенціал паломництва перетворюється на інструмент публічної дипломатії (Niedźwiedz, 2019, p. 188).

Яскравим проявом еволюції цього підходу став Ювілейний рік милосердя (2015–2016), який ознаменував зміну геополітичної парадигми: відкриття Папою Франциском Святих воріт у Бангі (ЦАР), а не в Римі, стало актом дипломатичної децентралізації, змістивши фокус уваги на глобальну периферію. Масштаби залучення аудиторії під час Ювілею були безпрецедентними: подія охопила 900–950 млн вірян (56–62% католицького населення світу). Ефективність цифрової дипломатії підтверджується 16 млн відвідувачів офіційного сайту та 1,5 млн завантажень інформаційних матеріалів (Fischella, 2016). Кульмінацією цієї стратегії став Ювілей 2025 року, що завершився 6 січня 2026 року. Такий масштаб залучення аудиторії та ресурсів свідчить про наявність у Святого Престолу структурної сили — здатності формувати рамки міжнародної взаємодії, у яких діють інші суб'єкти (Strange, 1988, pp. 24–26).

Розвиваючи теоретичне підґрунтя цих процесів через призму концепції Дж. Ная, британський політолог Дж. Хейнс аргументує, що транснаціональні релігійні організації використовують культурну привабливість для формування глобальних мереж солідарності, які діють поверх національних кордонів, трансформуючи суспільні преференції зсередини (Haynes, 2016, pp. 2–5). У цій системі координат Апостольська Столиця вирізняється дуалістичною природою. Не володіючи класичними ресурсами жорсткої сили, Ватикан ефективно конвертує свій моральний авторитет у геополітичний вплив через символічну комунікацію та глобальні ініціативи (Byrnes, 2017, p. 7; Troy, 2019, p. 11).

Фундаментальною характеристикою м'якої сили Ватикану є її символічна природа. Ювілейні роки, фокусуючись на наративах прощення, солідарності та моральної відповідальності, транслують універсальні смисли, зрозумілі широкій міжнародній аудиторії, незалежно від конфесійної приналежності. Папські звернення та публічні літургії формують символічне поле, де Святий Престол позиціонує себе як глобального морального арбітра, що апелює до всіх людей доброї волі. Статистичні відомості про охоплення аудиторії Ювілею-2016 — зокрема, понад 900 млн вірян у всьому світі — свідчать про глобальну нормативну гегемонію Святого Престолу та його здатність формувати порядок денний у транснаціональному просторі (Fisichella, 2016). Цифрові ресурси Року милосердя, що залучили понад 16 млн користувачів, підтверджують ефективність інструменталізації релігійних символів у масових комунікаціях. Водночас якісний вимір цього впливу розкривається у показниках лояльності: згідно з соціологічними дослідженнями, 96% учасників мегаподій зазначили, що цей досвід поглибив їхнє позитивне сприйняття особи Папи як глобального лідера, а 93% — зміцнив відчуття християнської солідарності. Такі дані слугують емпіричним доказом ефективності релігійних мегаподій як інструментів м'якої сили, здатних забезпечувати надвисокий рівень репутаційного капіталу серед глобальних аудиторій (ISKK, 2016, pp. 18–19).

Окрім символічного виміру, ефективна комунікація у межах Ювілейних років та ВДМ виступає допоміжним, проте необхідним інструментом реалізації м'якої сили, що дозволяє інтегрувати традиційні духовні практики в сучасний медійний ландшафт. Досвід Ювілейних років засвідчив, що релігійний контент зберігає високий мобілізаційну спроможність. Показовим прикладом є відеофрагмент, на якому Папа Франциск сповідує молодих людей на площі Святого Петра, що набрав майже 2,5 млн переглядів менш ніж за 24 години (Vatican News, 2016). Цей кейс ілюструє, як приватний духовний акт через медійний супровід трансформується у потужний публічний жест. Він не лише транслує ідеї відкритості та доступності інституції, а й, певною мірою, десакралізує традиційний формат сповіді, інтегруючи його у глобальний комунікаційний простір. З позицій публічної дипломатії така інструменталізація ритуалів є частиною трирівневої моделі впливу Святого Престолу, що поєднує горизонтальну комунікацію, символічну конвертацію духовних практик у медійні образи та стратегічне геополітичне позиціонування. Як зауважує Т. Бірнс, такий підхід дозволяє Папі використовувати неперевершений моральний мегафон для реалізації стратегії м'якої сили, де привабливість ідей заміщує інструменти примусу (Byrnes, 2017, p. 8).

Паралельно з цифровою експансією, вибір локацій для мегаподій чітко відображає геополітичний зсув католицизму. Проведення ВДМ у Панамі (2019) зафіксувало фокус на проблематиці Глобального Півдня, а запланований захід у Сеулі (2027) (Dicastery for Laity, Family and Life, 2023) став офіційним сигналом до масштабної експансії в Азійсько-Тихоокеанський регіон. Таким чином, публічна дипломатія Ватикану виступає не лише засобом комунікації, а й інструментом легітимізації його статусу як транснаціонального актора, що поступово переміщує свій фокус із традиційних європейських центрів у нові зони глобального впливу.

Водночас Ювілейні роки та ВДМ забезпечують масштабну мобілізацію, що стає фундаментом для формування стійких транснаціональних мереж та довготривалої лояльності до інституції (Barbato, 2017, р. 4). Окрім символічного капіталу, цей процес генерує значні соціально-економічні ефекти, які доцільно класифікувати як прояв структурної сили Святого Престолу. Фінансові підсумки Ювілею-2016 підтверджують цей тренд: 21 млн паломників із 156 країн забезпечили зростання ВВП Рима на 2,4% та збільшення податкових надходжень на 37% (Censis, 2017). При витратах у 400 млн євро бюджетний профіцит склав 244 млн євро. Ювілей-2025 масштабував ці показники до рівня глобального інвестиційного проекту: загальний обсяг вкладень в інфраструктуру Рима досяг 3,7 млрд євро за підтримки фондів Італії та ЄС (Reuters, 2026). Зокрема, Ювілей молоді (2025) залучив понад 13 млн учасників через фізичну та цифрову присутність (Vatican News, 2025). Здатність Святого Престолу генерувати такі масові потоки людей та капіталу перетворює його на ключового економічного партнера європейських держав, фактично конвертуючи м'яку силу у реальні важелі впливу в системі міжнародних відносин.

Святий Престол інтегрований у світову архітектуру як суб'єкт із винятковим моральним мандатом, що дозволяє конвертувати його авторитет у реальний політичний вплив. Найвищим проявом ефективності м'якої сили є її здатність трансформуватися у конкретні політичні рішення (ефект конверсії). Резонансним прикладом стала ситуація на Кубі під час Ювілею милосердя. У відповідь на особистий заклик Папи Франциска Державна рада Куби ухвалила рішення про помилування 787 в'язнів (Reuters, 2016). Практична реалізація цього впливу чітко простежується також у посередництві між США та Кубою. Успіх цієї місії базувався на використанні транснаціональних мереж — довірених посередників, які діяли одночасно як громадяни своїх держав і як офіційні представники суверенного Святого Престолу (Byrnes, 2017, pp. 17–18). Це наочно демонструє, що публічна дипломатія Ватикану виходить за межі декларацій і здатна ініціювати реальні гуманітарні та політичні зміни. Для багатьох учасників ВДМ цей досвід стає точкою входу до громадського активізму; таким чином формується глобальне «поле солідарності», яке, за концепцією М. Барбато, трансформує релігійну практику у вагомий чинник світової політики (Barbato, 2013, р. 10). Ювілейні роки та ВДМ є комплексними інструментами, що діють за багаторівневою схемою: від індивідуального духовного досвіду до макроекономічних ефектів та політичних рішень. Це підтверджує тезу про «деприватизацію релігії»: повернення релігійних норм у публічну сферу як легітимного інструменту суспільної дії (Casanova, 1994, р. 6). Ефективність такої політичної конверсії пояснюється особливою природою ватиканського впливу: на відміну від державної м'якої сили, авторитет Апостольської Столиці базується на трансцендентній легітимності. Саме цей фактор дозволяє Ювілейним рокам та ВДМ мобілізувати мільйони людей, апелюючи до універсальних цінностей, що стоять вище за національні інтереси.

Аналізуючи масові релігійні заходи у порівняльному аспекті, можна стверджувати, що вони мають чітке політико-дипломатичне забарвлення. М. Барбато прямо обґрунтовує, що паломництво за своєю суттю виступає практикою публічної дипломатії, здатною створювати транснаціональні політичні простори (Barbato, 2013, р. 10). Таким чином, Всесвітні дні молоді та Ювілеї стають не лише літургійними подіями, а й інструментами транснаціональної мобілізації, що формують відчуття глобальної християнської солідарності. Для визначення реальної політичної ваги масових заходів Ватикану необхідно зіставити їхню ефективність із традиційними формами культурної дипломатії держав як елементів м'якої сили. Такий аналіз дозволяє розмежувати два типи масових форматів у сучасній світовій політиці: світські глобальні видовища (Олімпійські ігри, всесвітні виставки ЕХРО, пісенний конкурс «Євробачення») та транснаціональні літургійні мегаподії (Всесвітні дні молоді та Ювілейні роки).

Традиційна публічна дипломатія держав, за визначенням Я. Меліссена, спрямована на просування національних інтересів з метою покращення міжнародного іміджу (Melissen, 2005, pp. 11–12). Світські глобальні заходи — такі як Олімпійські ігри чи ЕХРО — здебільшого підпорядковані логіці масового видовища, де аудиторії відводиться роль пасивного глядача, а ефективність події оцінюється масштабами медійного охоплення та якістю візуальної репрезентації. Політичний ефект таких ініціатив часто має ситуативний характер і нівелюється після завершення трансляції. У контексті публічної дипломатії ВДМ та Ювілейні роки доцільно визначати як транснаціональні літургійні мегаподії. Їхня стратегічна роль полягає у практичній реалізації статусу Святого Престолу як «підприємця норм у глобальній публічній сфері» (Barbato, 2017, p. 1). Через ці заходи Ватикан не просто збирає вірян, а транслює глобальні етичні стандарти, перетворюючи релігійний досвід на інструмент м'якої сили. На переконання Й. Троя, це дозволяє Церкві здійснювати витіснення власним наративом (*out-narrating*) традиційного державного егоцентризму. Під час ВДМ та Ювілеїв Папа Франциск свідомо зміщує акцент з політичних центрів сили на потреби людини, реалізуючи свій постулат про те, що «реальність розуміється лише тоді, коли на неї дивляться з периферії» (Troy, 2019, pp. 1, 11). Таким чином, літургійні мегаподії стають потужними інструментами публічної дипломатії, що переформатовують світовий порядок денний навколо ідей солідарності та соціальної справедливості.

Більше того, Святий Престол використовує літургійні мегаподії для створення прямого каналу комунікації з вірянами, оминаючи традиційні міждержавні посередники. За Т. Бірнсом, ця транснаціональна природа Церкви дозволяє їй брати участь у світовій політиці на всіх рівнях, перетинаючи національні кордони та поєднуючи локальний досвід вірян із глобальними цілями інституції (Byrnes, 2017, p. 7). У контексті теорії Дж. Ная це є найвищим проявом м'якої сили — створенням транснаціональних мереж підтримки, що базуються на привабливості ідей (Nye, 2004). Реальна результативність цих заходів полягає не в миттєвому медійному сплеску, а у формуванні стратегічного резерву впливу. Молодь, залучена до ВДМ чи Ювілеїв, з часом інтегрується у національні політичні, медійні та бізнес-еліти. У довгостроковій перспективі цей відкладений вплив перетворює учасників подій на активних лобістів універсальних цінностей Ватикану, трансформуючи релігійний захід на інструмент формування міжнародного порядку денного через сталі горизонтальні мережі.

Проте, попри високу мобілізаційну здатність, ефективність такої моделі має межі. Вихід релігії у такий активний публічний простір породжує зворотну реакцію. Зовнішній спротив проявився у протестах проти державного фінансування ВДМ-2011 у Мадриді в умовах економічної кризи (Al Jazeera, 2011). У цьому контексті триває наукова дискусія щодо глибини впливу релігійних мегаподій. Низка дослідників, зокрема М. Барбатто та Й. Трой, розглядають ВДМ як приклад успішної транснаціональної мобілізації, що спирається на легітимність Святого Престолу (Barbato, 2013; Troy, 2019).

Водночас інші автори застерігають від ризиків, пов'язаних із «фестивалізацією» релігійного досвіду. Зокрема, Р. Римарж аргументує, що для значної частини молоді подія трансформується у форму релігійного туризму, де розважальний аспект домінує над доктринальним (Rymarz, 2007, p. 96). Ця тенденція створює ризик, коли емоційний підйом підміняє стійку ідентичність. Логіку підтримує і трактування ВДМ як гібридного ритуалу, що ставить під сумнів тривалість духовного впливу поза межами шоу (Van der Beek, 2018, p. 54). Дані С. Булліванта підтверджують глибину виклику: у Європі відсутність релігійної ідентифікації стала соціальною нормою, а рівень участі в літургії коливається в межах критичних 2–6% (Bullivant, 2018, pp. 3, 8).

Отже, навіть за рекордного охоплення (Fisichella, 2026), без системної підтримки такі події ризикують залишитися дипломатичною виставою. З іншого боку, життєздатність Святого Престолу пояснюється його здатністю адаптувати традиції.

Як підсумовує М. Барбатто, цей актор довів, що «релігійні суб'єкти завжди відігравали роль у транснаціональному врядуванні» (Barbato, 2017, р. 1), продовжуючи виступати ключовим посередником між секулярним світом та релігійною ідентичністю..

Висновки. Ювілейні роки та Всесвітні дні молоді еволюціонували з літургійних практик у комплексні інструменти публічної дипломатії, що функціонують як «транснаціональні вузли». Ця модель дозволяє Святому Престолу діяти як автономний глобальний актор, оминаючи кордони та формуючи прямі канали комунікації. Завдяки гібридному формату, що поєднує традиції з цифровою децентралізацією, Ватикан успішно конвертує моральний авторитет у геополітичний вплив, просуваючи ціннісний порядок денний навіть в умовах секуляризованого світу.

Важливою характеристикою є здатність генерувати «структурну силу», що має матеріальний та політичний еквівалент. Мобілізація мільйонів паломників перетворює Святий Престол на ключового економічного партнера держав, підкріплюючи «м'яку силу» макроекономічними показниками. Це забезпечує реалізацію «ефекту конверсії»: трансформації символічного капіталу у важелі тиску на уряди при вирішенні гуманітарних питань та врегулюванні конфліктів.

На відміну від ситуативних світських проєктів, стратегія Ватикану базується на механізмі «відкладеного впливу» та географічній ротації. Через транснаціональні мережі Церква формує резерв підтримки серед майбутніх еліт, зміщуючи акцент активності до «глобальної периферії» — від Латинської Америки до Азії. Така здатність адаптувати універсальні меседжі до різноманітних контекстів гарантує Святому Престолу роль провідного гравця у поліцентричній системі міжнародних відносин.

Бібліографічний список

- Балабанов, К. В. та Трофименко, М. В., 2017. Публічна дипломатія як інструмент зовнішньої політики: теоретичні аспекти. *Політикус*, Вип. 3, с. 988–992.
- Петрушкевич, М. С., 2018. *Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія*. Острог, Видавництво Національного університету «Острозька академія».
- Трофименко, М. В., 2025. *Публічна дипломатія в умовах глобалізації : монографія*. Маріуполь, Видавництво МДУ.
- Al Jazeera, 2011. Anti-pope protests in Madrid over cost of visit. Available at: <https://www.aljazeera.com> (accessed 15.12.2025).
- Barbato, M., 2013. *Pilgrimage, Politics, and International Relations: Religious Semantics for World Politics*. New York, Palgrave Macmillan.
- Barbato, M. and Joustra, R., 2017. Introduction: Popes on the rise. *The Review of Faith & International Affairs*, 15(4), pp. 1–5.
- Bik, J. and Stasiak, A., 2020. World Youth Day 2016 in the Archdiocese of Lodz: An Example of the Eventization of Faith. *Religions*, 11(10), 503. Available at: <https://doi.org/10.3390/rel11100503> (accessed 10.01.2026).
- Bullivant, S., 2018. *Europe's Young Adults and Religion: Findings from the European Social Survey (2014-16)*. London, St Mary's University.
- Byrnes, T., 2017. Sovereignty, Supranationalism, and Soft Power: The Holy See in International Relations. *The Review of Faith & International Affairs*, 15(4), pp. 6–20.
- Casanova, J., 1994. *Public Religions in the Modern World*. Chicago, University of Chicago Press.
- Censis, 2017. *The Impact of the Jubilee of Mercy on Rome: Final Report*. Rome, Censis Institute. Available at: <https://www.censis.it/rapporto-giubileo-2016> (accessed 20.12.2025).
- Cull, N. J., 2019. *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*. Medford, Polity Press.
- Cummings, M. C., 2003. *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey*.

- Washington, D.C., Center for Arts and Culture.
- Dicastery for Laity, Family and Life, 2023. Seoul to host World Youth Day 2027: Official Statement. Available at: <http://www.laityfamilylife.va> (accessed 10.01.2026).
- Fisichella, R., 2016. Press Conference for the conclusion of the Extraordinary Jubilee of Mercy. *Bollettino Sala Stampa della Santa Sede*. Available at: <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2016/11/21/161121a.html> (accessed 11.01.2026).
- Fisichella, R., 2026. *Report on the Jubilee 2025: Outcomes and Statistics*. Vatican Press Office.
- Haynes, J., 2016. *Religious Transnational Actors and Soft Power*. Farnham, Ashgate Publishing.
- ISKK, 2016. *Światowe Dni Młodzieży Kraków 2016. Raport z badań*. Warszawa, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego.
- Melissen, J., 2005. *The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice*. N.Y., Palgrave Macmillan.
- Niedźwiedz, A., 2019. Global Catholicism, urban heritage, national politics: The 2016 World Youth Day in Kraków. *Etnografia Polska*, 63(1–2), c. 185–204.
- Nye, J. S., 2004. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York, Public Affairs.
- Reuters, 2016. Cuba to pardon 787 prisoners in response to Pope's call. Available at: <https://www.reuters.com> (accessed 12.01.2026).
- Reuters, 2026. Rome's Infrastructure Boom: The Financial Legacy of Jubilee 2025. Available at: <https://www.reuters.com> (accessed 12.01.2026).
- Rymarz, R., 2007. World Youth Day: A New Pilgrimage for a New Century? *Journal of Beliefs & Values*, 28(1), c. 91–100.
- Skjoldli, J., 2021. *World Youth Day: Religious Interaction at a Catholic Festival*. Heidelberg, Springer.
- Strange, S., 1988. *States and Markets*. London, Pinter Publishers.
- Troy, J., 2019. Global politics, according to Pope Francis. *The Conversation*. Available at: <https://theconversation.com> (accessed 17.12.2025).
- Van der Beek, S., 2018. *World Youth Day: The Making of a Catholic Festival*. London, Routledge.
- Vatican News, 2016. Pope Francis' impromptu confession video goes viral. Available at: <https://www.vaticannews.va> (accessed 15.01.2026).
- Vatican News, 2025. Jubilee of Youth 2025: Over 13 million participants. Available at: <https://www.vaticannews.va> (accessed 15.01.2026).

References

- Al Jazeera, 2011. Anti-pope protests in Madrid over cost of visit. Available at: <https://www.aljazeera.com> (accessed 15.12.2025).
- Balabanov, K. V. and Trofymenko, M. V., 2017. Publiczna dyplomatiia yak instrument zovnishnoi polityky: teoretychni aspekty [Public diplomacy as a tool of foreign policy: theoretical aspects]. *Politykus*, 3, pp. 988–992. (in Ukrainian).
- Barbato, M., 2013. *Pilgrimage, Politics, and International Relations: Religious Semantics for World Politics*. New York, Palgrave Macmillan.
- Barbato, M. and Joustra, R., 2017. Introduction: Popes on the rise. *The Review of Faith & International Affairs*, 15(4), pp. 1–5.
- Bik, J. and Stasiak, A., 2020. World Youth Day 2016 in the Archdiocese of Lodz: An Example of the Eventization of Faith. *Religions*, 11(10), 503.
- Bullivant, S., 2018. *Europe's Young Adults and Religion: Findings from the European Social Survey (2014-16)*. London, St Mary's University.
- Byrnes, T., 2017. Sovereignty, Supranationalism, and Soft Power: The Holy See in International Relations. *The Review of Faith & International Affairs*, 15(4), pp. 6–20.
- Casanova, J., 1994. *Public Religions in the Modern World*. Chicago, University of Chicago Press.

- Censis, 2017. *The Impact of the Jubilee of Mercy on Rome: Final Report*. Rome, Censis Institute. Available at: <https://www.censis.it/rapporto-giubileo-2016> (accessed 20.12.2025).
- Cull, N. J., 2019. *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*. Medford, Polity Press.
- Cummings, M. C., 2003. *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey*. Washington, D.C., Center for Arts and Culture.
- Dicastery for Laity, Family and Life, 2023. Seoul to host World Youth Day 2027: Official Statement. Available at: <http://www.laityfamilylife.va> (accessed 10.01.2026).
- Fisichella, R., 2016. Press Conference for the conclusion of the Extraordinary Jubilee of Mercy. *Bollettino Sala Stampa della Santa Sede*. Available at: <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2016/11/21/161121a.html> (accessed 11.01.2026).
- Fisichella, R., 2026. *Report on the Jubilee 2025: Outcomes and Statistics*. Vatican Press Office.
- Haynes, J., 2016. *Religious Transnational Actors and Soft Power*. Farnham, Ashgate Publishing.
- ISKK, 2016. *Światowe Dni Młodzieży Kraków 2016. Raport z badań* [World Youth Day Krakow 2016. Research report]. Warszawa, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego. (in Polish).
- Melissen, J., 2005. *The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice*. N.Y., Palgrave Macmillan.
- Niedźwiedz, A., 2019. Global Catholicism, urban heritage, national politics: The 2016 World Youth Day in Kraków. *Etnografia Polska*, 63(1–2), pp. 185–204.
- Nye, J. S., 2004. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York, Public Affairs.
- Petrushkevych, M. S., 2018. *Relihiina komunikatsiia u konteksti masovoi kultury: monohrafiia* [Religious communication in the context of mass culture: a monograph]. Ostroh, Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». (in Ukrainian).
- Reuters, 2016. Cuba to pardon 787 prisoners in response to Pope's call. Available at: <https://www.reuters.com> (accessed 12.01.2026).
- Reuters, 2026. Rome's Infrastructure Boom: The Financial Legacy of Jubilee 2025. Available at: <https://www.reuters.com> (accessed 12.01.2026).
- Rymarz, R., 2007. World Youth Day: A New Pilgrimage for a New Century? *Journal of Beliefs & Values*, 28(1), pp. 91–100.
- Skjoldli, J., 2021. *World Youth Day: Religious Interaction at a Catholic Festival*. Heidelberg, Springer.
- Strange, S., 1988. *States and Markets*. London, Pinter Publishers.
- Trofymenko, M. V., 2025. *Publichna dyplomatiia v umovakh hlobalizatsii: monohrafiia* [Public diplomacy in the conditions of globalization: a monograph]. Mariupol, Vydavnytstvo MDU. (in Ukrainian).
- Troy, J., 2019. Global politics, according to Pope Francis. *The Conversation*. Available at: <https://theconversation.com> (accessed 17.12.2025).
- Van der Beek, S., 2018. *World Youth Day: The Making of a Catholic Festival*. London, Routledge.
- Vatican News, 2016. Pope Francis' impromptu confession video goes viral. Available at: <https://www.vaticannews.va> (accessed 15.01.2026).
- Vatican News, 2025. Jubilee of Youth 2025: Over 13 million participants. Available at: <https://www.vaticannews.va> (accessed 15.01.2026).

Стаття надійшла до редакції 02.02.2026 р.

Стаття прийнята до друку 20.04.2026 р.

Oshchypok I.

RELIGIOUS MEGA-EVENTS IN THE SYSTEM OF THE HOLY SEE'S PUBLIC DIPLOMACY: WORLD YOUTH DAY AND JUBILEE YEARS

The article examines the transformation of the Holy See's public diplomacy toolkit through the analysis of World Youth Day (WYD) and Jubilee Years as key religious mega-events. It reviews their evolution from liturgical practices into effective platforms of global politics within a polycentric system of international relations. The study highlights a model allowing the Vatican to act as an autonomous global actor, forming direct communication channels with an international audience outside traditional inter-state formats. Particular attention is focused on conceptualizing the Holy See's ability to generate structural power that goes beyond traditional soft power. It is argued that the mobilization of pilgrims ensures a conversion effect — the transformation of symbolic religious capital into political influence. The implementation of these large-scale events contributes to a positive international image of the Holy See, the translation of universal values, and the strengthening of intercultural dialogue. The strategy of geographic rotation of Vatican events towards the Global South is analyzed as a tool for expanding influence networks and shaping future loyal elites. The vectors of this expansion demonstrate the shift of the Vatican's focus to non-European arenas. It is substantiated that WYD serves as a strategic mechanism of the Vatican's foreign policy aimed at forming a value dialogue and strengthening the Church's authority among youth at the international level. Through these interconnected forms of public diplomacy, the Holy See successfully shapes the global agenda and remains an influential geopolitical player.

Keywords: *Vatican, Holy See, public diplomacy, soft power, structural power, transnational actor, World Youth Day, Jubilee Years, Global South, global agenda.*